

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

SCIENTIA

14

JULY, 2023

COVENTRY, UNITED KINGDOM

**THE DRIVING FORCE OF SCIENCE
AND TRENDS IN ITS DEVELOPMENT**

IV INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND THEORETICAL CONFERENCE

**EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM**

14 July, 2023

Coventry, United Kingdom

**THE DRIVING FORCE OF SCIENCE
AND TRENDS IN ITS DEVELOPMENT**
IV International Scientific and Theoretical Conference

Coventry, 2023

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

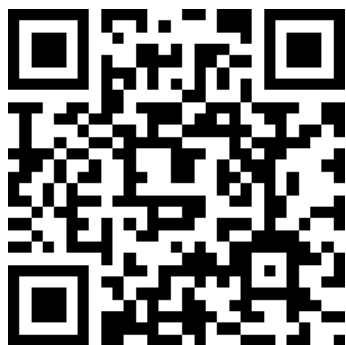
Responsible designer: Bondarenko I.

T 44 **The driving force of science and trends in its development:** collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference, July 14, 2023. Coventry, United Kingdom: European Scientific Platform.

ISBN 979-8-88955-773-9

DOI 10.36074/scientia-14.07.2023

Papers of participants of the IV International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «The driving force of science and trends in its development», held on July 14, 2023 in Coventry are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences and registered for holding on the territory of Ukraine in UKRISTEI (Certificate № 45 dated January 17th, 2023).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

UDC 001 (08)

© Participants of the conference, 2023

© Collection of scientific papers «SCIENTIA», 2023

© European Scientific Platform, 2023

ISBN 979-8-88955-773-9

CONTENT

SECTION 1.

ECONOMIC THEORY, MACRO- AND REGIONAL ECONOMY

RESEARCH ASPECTS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN
INFRASTRUCTURE RECOVERY IN UKRAINE
Soltis M. 10

SYSTEMS OF MOTIVATION OF GROWTH OF PARAMETERS OF OPTIMALITY OF
PRODUCTION AND COMBINED MOTIVATION OF PERSONNEL OF FOOD
ENTERPRISES
Potemkin L.N. 12

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗВИТОК
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
Графська О.І., Запісоцький А.І. 17

АНАЛІЗ ЕТАПІВ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ
Кулик О.М. 19

ТЕХНОПАРКИ В БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ ЯК РІЗНОВИД ІННОВАЦІЙНО-
ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР
Гудима Л.О. 21

SECTION 2.

ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND SERVICE SECTOR

ІНВЕСТИВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗИ
Кривов'язюк І.В. 24

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ
МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ
Наборський С. 27

СИСТЕМНЕ УПРАВЛІННЯ ГОТЕЛЬНИМ БІЗНЕСОМ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ
Гончар Л.О., Гордієнко І.О. 30

SECTION 3.

MARKETING AND LOGISTICS ACTIVITIES

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ АДАПТАЦІЇ ЕКОНОМІК КРАЇН ДО
СКОРОЧЕННЯ ІМПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ
Ємельянов О.Ю. 32

SECTION 4.

MANAGEMENT, PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

DEVELOPMENT OF INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISES IN MODERN ECONOMIC REALITIES

Yevtushenko N., Ryazantsev R. 35

MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES USE IN PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM: UKRAINE'S EXPERIENCE AND EUROPEAN BENCHMARKS (GERMANY, AUSTRIA)

Vazychenko V.V. 38

THE THIRD MISSION OF UNIVERSITIES: ENHANCING SOCIETAL IMPACT THROUGH PROFESSIONAL QUALIFICATIONS

Semigina T., Balanyuk Y. 42

КОНЦЕПЦІЯ ПАРТИЦИПАТИВНОЇ ДЕМОКРАТІЇ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Радіонов В.С. 46

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У ПУБЛІЧНИХ УСТАНОВАХ ТА ОРГАНІЗАЦІЯХ

Сидюк А.В. 49

РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Лисюк К.Ю. 53

УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ БРЕНДУ КОМПАНІЇ

Проскурович А.О. 55

SECTION 5.

LAW AND INTERNATIONAL LAW

МОДЕРНІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В ЄВРОПІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Головащенко О.С. 62

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ФОРМИ ПОНЯТТЯ «ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ» В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Казік Т.В. 65

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ОСІБ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Федоренко Т.В. 67

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ ПРИ ВИКОНАННІ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Кітов О.В. 70

SECTION 6.

BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

INTENSITY OF OXIDATIVE MODIFICATION OF PROTEINS IN THE MITOCHONDRIAL FRACTION OF RATS UNDER THE INFLUENCE OF DIETHYL PHTHALATE

Husliakova A.P., Ketsa O.V. 72

ВПЛИВ МІКРОМІЦЕТУ FUSARIUM OXYSPORUM SCHLECHT. НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ ВІВСУ ГОЛОЗЕРНОГО (AVENA NUDA L.), ЗА ДОПОМОГОЮ ФІТОТЕСТУВАННЯ

Безноско І.В., Горган Т.М., Гаврилюк Л.В. 75

SECTION 7.

VETERINARY SCIENCES

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМ КОНТРОЛЮ ПОВЕДІНКИ ТВАРИН У ГОСПОДАРСТВАХ З РОЗВЕДЕННЯ МОЛОЧНИХ ПОРІД ВРХ

Слонь Ю.В., Склярів П.М. 79

SECTION 8.

PUBLISHING AND PRINTING

CLASSIFICATION OF ACCESSORIES FOR PREVENTING GLARE OF A FIXED SCENE

Лупові А. 82

SECTION 9.

AUTOMATION AND APPLIANCES MAKING

DETERMINATION OF THE QUALITY OF THE CHOCOLATE MASS PREPARED FOR TEMPERATING AS A CONTROL OBJECT DURING THE PRODUCTION OF BLACK CHOCOLATE

Lukashuk V.A., Fedik L.Y. 85

SECTION 10.

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION TECHNOLOGIES

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИРОДООРІЄНТОВАНИХ РІШЕНЬ В УРБАНІЗОВАНОМУ ПРОСТОРІ МІСТА ХАРКОВА

Чорнс К.Є., Петренко Д.В., Горносталя С.А. 88

SECTION 11.

COMPUTER AND SOFTWARE ENGINEERING

EMBRACING VIRTUAL REALITY: TRANSFORMING TOURISM EXPERIENCES

Kravtsov D.O., Gubaryeva O.S. 92

USAGE AND IMPLEMENTATION OF PARALLELISM IN GO

Shmelov O., Gubareva O. 94

USING THE .NET PLATFORM FOR BIG DATA PROCESSING

Tukalo R., Gubareva O. 98

THE POWER OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS IN MODERN MEDICINE: REVOLUTIONIZING SURGERY AND DIAGNOSTIC VISUALIZATION

Hlushenkov D.M., Gubaryeva O. 102

SECTION 12.

INFORMATION TECHNOLOGIES AND SYSTEMS

ЗАСТОСУВАННЯ БІОСЕНСОРІВ ТА НОСИМИХ ПРИСТРОЇВ ДЛЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ РІВНЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Боцьва Т.О., Боцьва Н.П. 104

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПЕРШОГО ЕТАПУ ПОДАЧІ ЗАЯВКИ НА КОНКУРСНИЙ ВІДБІР НАУКОВИХ ПРОЕКТІВ

Нікіфорова Л.О., Дьогтева І.О., Шиян А.А. 107

ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПАРОЛІВ В УПРАВЛІННІ ЗАХИСТОМ ІНФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ РІШЕНЬ ПРИКОРДОННОГО ВІДОМСТВА

Равлюк В.В. 110

SECTION 13.

PHYSICS AND MATHEMATICS

VARIABLE HIERARCHICAL DYNAMICAL STRUCTURES (MODELS) FOR DYNAMIC, SINGULAR, HIERARCHICAL SETS AND THE PROBLEM OF COLD THERMONUCLEAR FUSION

Danilishyn I., Danilishyn O. 113

ВІРТУАЛЬНИЙ ФІЗИЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ З ВИКОРИСТАННЯМ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Слюсаренко В.В. 120

SECTION 14.

SOCIOLOGY AND STATISTICS

КУЛЬТУРА НАСИЛЬСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ
НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Демичева А. 123

SECTION 15.

PHILOLOGY AND JOURNALISM

SPECIFICITY OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS OF
COMPUTER SPECIALTIES

Kugai K. 125

ЗБІРКА «УКРАЇНСЬКІ ПРИКАЗКИ, ПРИСЛІВ'Я, І ТАКЕ ІНШЕ» МАТВІЯ НОМИСА
ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПАРЕМІОГРАФІЧНИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ МАТЕРІАЛ

Колонюк С.М. 127

ПАТРИАРХАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЯК ТОЧКА ОПЕРТЯ В «МЕЖОВІЙ» СИТУАЦІЇ В
РОМАНІ «САД ГЕТСИМАНСЬКИЙ» ІВАНА БАГРЯНОГО

Макарадзе Х.З. 130

SECTION 16.

PHILOSOPHY AND POLITICAL SCIENCE

DEVELOPMENT OF THE CONCEPT "NOOSPHERE"

Griffen L.A. 132

VALUE-SENSE COMPLEXES AND THE COMPETITION OF CULTURAL-
CIVILIZATIONAL WORLDS

Shedyakov V.E. 135

SECTION 17.

PEDAGOGY AND EDUCATION

FORMATION OF EDUCATORS' DIGITAL SOFT SKILLS FOR THE PRESERVATION
OF THE CULTURAL FUND IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE

Otamas I. 140

IMPROVEMENT OF SPEAKING SKILLS OF MILITARY SPECIALTY STUDENTS IN
FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Miroshnychenko I. 143

PROSPECTS OF USING AI IN SUPPORTING STUDENT-CENTRED LEARNING IN
TERTIARY EDUCATIONAL SETTINGS

Scientific research group:

Sabadash D., Hanzin V., Pavliuk V., Drahan A. 146

THE CONCEPT AND CLASSIFICATION OF EDUCATIONAL INNOVATIONS Kukharska L.	149
МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У СИСТЕМІ «SOFT SKILLS» МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ Мандро Л.О.	151
ЛІНГВОДИДАКТИКА ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ Сергєєва О.В.	155
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ Чеканюк К.О.	157
SECTION 18. PSYCHOLOGY AND PSYCHIATRY	
LES ASPECTS DE GENRE DE LA VIOLENCE CONJUGALE Ismaylova R.N.	160
АРТ – ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ЗЦІЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОДОЛАННІ ТРАВМАТИЧНИХ ПОДІЙ Горшкальова Т.М.	163
SECTION 19. MEDICAL SCIENCES AND PUBLIC HEALTH	
CORRELATIONAL RELATIONSHIP WITH CLINICAL AND NEUROIMAGING METHODS IN PATIENTS WITH SPINAL PAIN Davranov I.I., Dzhurabekova A.T.	166
ELECTROENCEPHALOGRAPHIC FINDINGS IN WOMEN WITH TENSION HEADACHE AND MIGRAINE WITHOUT AURA Kudratova N.B., Abdullaeva N.N., Dzhurabekova A.T.	168
IMPROVING THE TREATMENT OF EXUDATIVE OTITIS MEDIA Nasreddinova M.T., Khayitov A.A., Dilshod Sadulayevich Dustboboyev	170
RESULTS OF ANALYSIS OF STRUCTURAL CHANGES IN PATIENTS WITH SPIN PAIN, ON THE BACKGROUND OF RUTIN NEUROSURGICAL EXAMINATION FOR THE PERIOD 2021-2023 Davranov I.I., Dzhurabekova A.T.	172
RISK OF URINARY DISORDERS IN CHILDREN WITH ATTENTION DEFICIT HYPERACTIVITY DISORDER Yusupov A.M. Ugli, Keldiyorov B.G. o'g'li, Dzhurabekova A.T.	174
TRANSCRANIAL MAGNETIC STIMULATION FOR THE TREATMENT OF HEADACHES IN WOMEN OF CHILDBEARING AGE Kudratova N.B., Abdullaeva N.N., Dzhurabekova A.T.	176

НЕПРАВДИВА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ (ЗАХИСТ ТА ПРОТИДІЯ)
Бідучак А.С. 178

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗРЕЦЕПТУРНИХ ЛІКІВ РІЗНИМИ ГРУПАМИ НАСЕЛЕННЯ
Куковська І.Л., Нєнова Д.В. 179

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ ОБОХ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ У ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ
Костогриз Ю.О., Костогриз О.А., Мережко Я.В. 181

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
Стеценко Г.С. 183

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ФІЗІОЛОГІЧНУ МОРФОЛОГІЮ ПЕЧІНКИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ДІАГНОСТИКИ ХРОНІЧНИХ ВІРУСНИХ ГЕПАТИТІВ ТА ЇХ НАСЛІДКІВ
Юрко К.В., Щасна І.О., Соломенник Г.О. 185

SECTION 20.

HISTORY, ARCHEOLOGY AND CULTUROLOGY

THE SON OF UKRAINIAN HETMAN – ANDRIY ROZUMOVSKYI IS A PROMINENT DIPLOMAT AND PATRON OF THE ARTS
Нrabovets A.I. 192

МАСОВА КУЛЬТУРА У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ
Ясюк Т.Л. 198

SECTION 21.

CULTURE AND ART

ПРО ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНСЬКОГО КОМПОЗИТОРА ОЛЕКСАНДРА КОЗАРЕНКА
Топорков Д.А. 200

СТАН УКРАЇНСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ
Байда І., Мятенко Н. 202

SECTION 22.

GEOGRAPHY AND GEOLOGY

ОЦІНКА АНТРОПОГЕННИХ НАВАНТАЖЕНЬ І ПЕРЕТВОРЕННЯ ЛАНДШАФТІВ БАСЕЙНУ РІЧКИ ГНІЗНИ
Царик В.Л. 205

SECTION 10.

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION TECHNOLOGIES

Чорнс Катерина Євгеніївна

здобувач вищої освіти факультету техногенно-екологічної безпеки
Національний університет цивільного захисту України, Україна

Петренко Даниїл Володимирович

здобувач вищої освіти факультету техногенно-екологічної безпеки
Національний університет цивільного захисту України, Україна

Горносталь Стелла Анатоліївна

канд. техн.наук, доцент, доцент кафедри охорони
праці та техногенно-екологічної безпеки

Національний університет цивільного захисту України, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИРОДООРІЄНТОВАНИХ РІШЕНЬ В УРБАНІЗОВАНОМУ ПРОСТОРИ МІСТА ХАРКОВА

Інтенсивне використання природних ресурсів разом з високим рівнем урбанізації несуть непоправну шкоду навколишньому середовищу. Кліматичні зміни з кожним роком проявляють себе помітніше, а їх наслідки стають все більш негативними [1]. Найбільш чутливі до таких процесів саме урбанізовані території. Це обумовлено великою кількістю поверхонь з асфальту та бетону, які здатні поглинати сонячну енергію, а потім віддавати її в навколишнє середовище. Взимку та влітку міста утворюють «теплові острова», які активно впливають на температуру повітря, знижують комфортність для людей та тварин. Проблемою урбанізованої території також є постійне забруднення повітря, шум. Сумарно ці явища негативно впливають на стан здоров'я людей, призводять до зниження імунітету, погіршення самопочуття.

Інша проблема більшості території України, яка безпосередньо пов'язана зі змінами клімату, це нерівномірність надходження атмосферних опадів. На рис. 1 наведена середньорічна кількість опадів у Харківській області за 2010-2021 роки. Аналіз даних показав, що кількість опадів розподіляється нерівномірно. Періоди з максимальною кількістю змінюються роками, коли опадів стає менше.

При цьому звертає на себе увагу лінія тренду, яка свідчить про поступове зниження кількості опадів. Це явище вже призводить до негативних наслідків:

- опустелювання територій;
- дефіцит прісної води;
- збільшення кількості лісових пожеж;
- збільшення температурних контрастів;
- падіння врожаю зернових та інших культур;
- трансформація рослинного та тваринного світу.

Тенденція зниження кількості опадів та їх нерівномірного розподілення напряму обумовлена поступовим підвищенням температури повітря (рис. 2), про що говорить

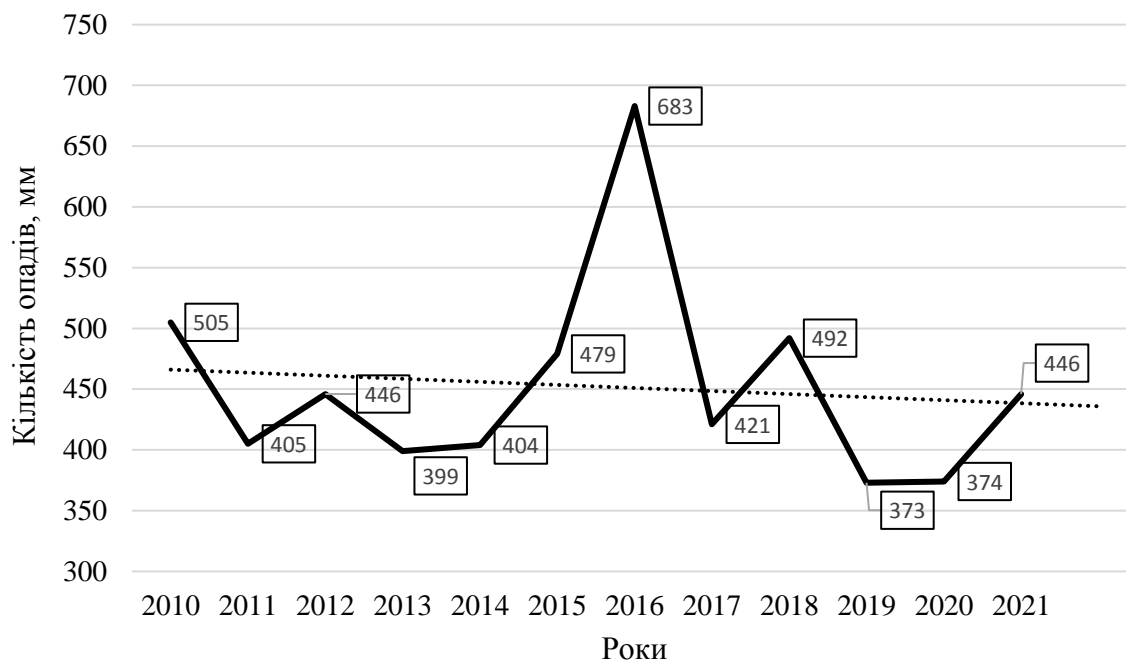

Рис. 1. Середньорічна кількість опадів у Харківській області за 2010-2021 роки. (за даними [2])

поведінка лінії тренду середньорічних температур. Цікаво, що зменшення середньорічної кількості опадів, супроводжується ще більш нерівномірним їх розподілення по місяцям.

Останніми роками доволі часто виникають ситуації, коли внаслідок надходження надмірної кількості опадів виникають підтоплення території, розмив ґрунту та його зсув [3].

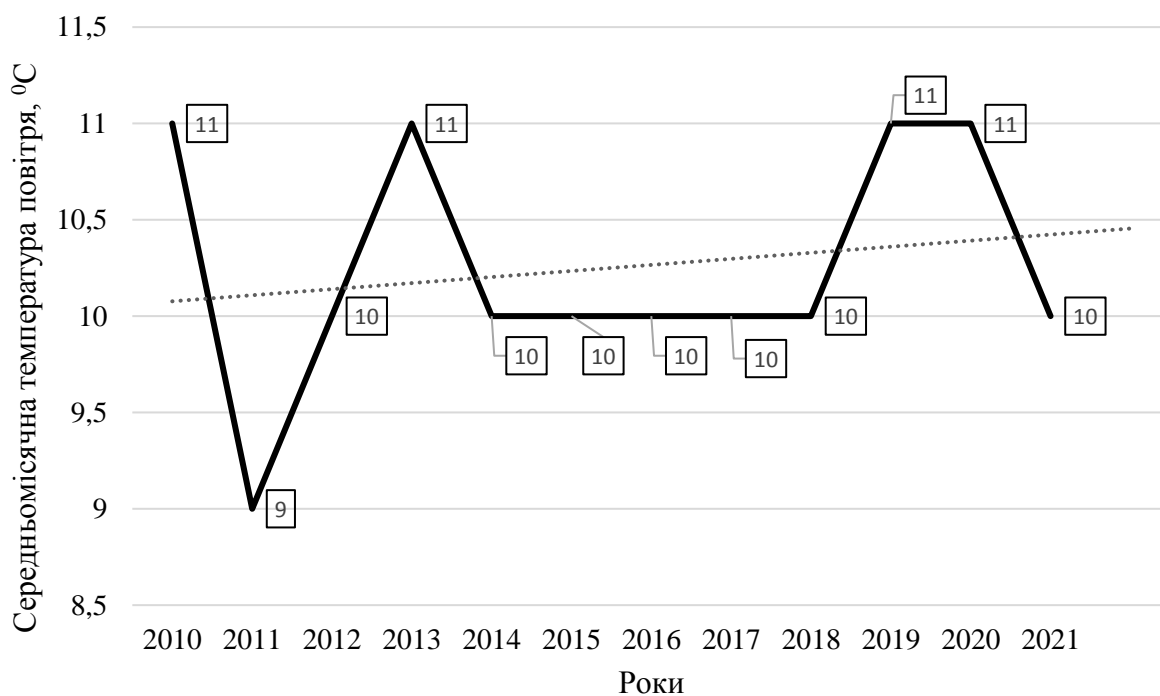

Рис. 2. Середньомісячна температура повітря у Харківській області за 2010-2021 роки. (за даними [2])

Крім того, через інтенсивне змивання з урбанізованої території сміття, нафтопродуктів, інших забруднень погіршується якість води в водних об'єктах. До води потрапляє велика кількість зважених часточок, хімічних речовин, які надходять разом з дощовою водою. При цьому чиста вода вже давно стала дефіцитною. Тому продовжувати відводити дощовий стік до системи водовідведення з подальшим скиданням до водойми – це марно витрачати ресурс, якого вже не вистачає. Одним з варіантів вирішення цієї проблеми є повертати зливи води в екосистему шляхом утворення різного роду ставків, та в подальшому використовувати її для поливу зелених насаджень.

У 2021 році організаціями Української кліматичної мережі проведено Всеукраїнське соціологічне опитування [4]. Його результати показали, що прояви змін клімату були більш відчутні для мешканців південного сходу України. Респонденти відмітили негативний вплив змін клімату на стан здоров'я, матеріальне становище, різні галузі господарства. Серед переважної більшості опитаних громадян (90-97%) переважає думка щодо необхідності та важливості проведення адаптаційних заходів. Саме це повинно допомогти громадам вирішувати нагальні проблеми, знижувати негативний вплив на здоров'я. До найсуттєвіших заходів, на думку переважної більшості опитаних, відносяться:

- збільшення площі зелених насаджень;
- розробка та втілення нових методик озеленення населених пунктів;
- збільшення відповідальності щодо порушення законодавства в сфері охорони природи;
- ведення моніторингу викидів.

Результати дослідження свідчать, що громадяни України відчувають негативний вплив зміни клімату. Однак налаштованість респондентів на пошук та втілення заходів щодо зниження цього впливу додає оптимізму.

Втілення заходів щодо подолання кліматичної кризи вже не примха, а нагальна вимога. Тому вченими та діячами екологічних організацій розпочато пошук шляхів подолання кліматичної кризи. Одним з таких напрямків є ідея природоорієнтованих рішень (ПОР), дія яких заснована на використанні логіки та моделей природних екосистем. Суттєвою перевагою ПОР є використання процесів, які притаманні природному середовищу [5]. Завдяки багатофункціональності ПОР можна одночасно вирішувати не тільки екологічні, а також рекреаційні та фінансові проблеми громад:

- покращення зовнішнього вигляду сучасних міст та створення місць для відпочинку (зелені фасади, перголи, зупинки, дахи, кишенькові парки);
- забезпечення можливості безпечного співіснування з тваринним світом (екодуки, екокоридори);
- відновлення біорізноманіття (водно-болотні угіддя, лісосмуги, заплави).

Перевагою ПОР є відсутність уніфікації та необхідності чітко дотримуватися одного рішення. Навпаки, їх треба використовувати комплексно, створювати особливі рішення, які враховують потреби конкретної території та громади. Тільки завдяки вдумливій адаптації до місцевих умов вдається досягати бажаного результату та покращувати умови існування.

В місті Харкові ведеться цілеспрямована робота щодо втілення ПОР. Поки що це окремі невеличкі приклади, але вони вже працюють та виконують свою функцію. Так, в одному з центральних парків міста встановлено кілька вазонів, які одночасно слугують для вирощування дерев та мають ємності для збору дощової води. Завдяки таким вазонам можна забезпечити водою дерево, яке знаходиться в ньому, та використати цю воду для полива інших рослин. Крім того, такі джерела в жаркий період допомагають створити сприятливий мікроклімат. Ще один приклад – це кишеньковий парк, який знайшов собі місце серед щільної забудови центральної частини міста.

Нажаль, на теперішній час використання ПОР в Україні не має системного застосування. Крім того, воєнні дії на території нашої країни вносять суттєві корективи в

роботу по збереженню та відновленню навколишнього середовища. Але її неможна припиняти, бо від цього залежить здоров'я, благополуччя та існування майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Зміна клімату в Україні та світі. Причини, наслідки та рішення для протидії. URL: <https://ecoaction.org.ua/zmina-klimatu-ua-ta-svit.html> (дата звернення 10.07.2023).
2. Агропогода України. URL: <http://surl.li/iyetj> (дата звернення 10.07.2023).
3. У квітні на Харківщині місцями випало три місячні норми опадів. URL: <http://surl.li/iylvx> (дата звернення 10.07.2023).
4. Зміна клімату та кліматична адаптація. Всеукраїнське соціологічне опитування та рекомендовані заходи з адаптації до зміни клімату. URL: <http://surl.li/iukhv> (дата звернення 10.07.2023).
5. Каталог природоорієнтованих рішень / авт. кол.: М. Рябика, О. Гусакова, А. Зозуля, А. Бушовська та ін. Львів: УКМ, 2021. 116 с.